

BIULETYN KOWIEŃSKI

Nr.

Wilno, dnia 3 września 1936 r.

1510.

Treść numeru:

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

Dział.Str.

1. "XX Amžius" w sprawie paktu o nieagresji z Niemcami. I. 1.

K r o n i k a .

2. 10-lecie podpisania paktu o nieagresji z Sowietami. " 2.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WENĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a .

3. Dymisja naczelnego redaktora "L.Aidasa".- III. "
4. Dymisja członka Rady Stanu Szniukszty.- " "
5. Przemówienie Prezydenta Smetony w Muzeum Wojskowym. " "
6. Liczba pracowników w samorządach.- " "

IV. SPRAWY POLSKIE I INNYCH MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH NA LITWIE.

K r o n i k a .

7. Sukces sportowy "Sparty".- IV. "

x

x

x

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

1/. "XX AMZIUS" W SPRAWIE PAKTU O NIEAGRESJI Z NIEMCAMI.
"XX Amzius" Nr. 82 z 29.IX.1936 r. Artykuł dr.J.Gintautasa p.t.
"W perspektywie paktu o nieagresji". Streszczenie:

Od pewnego czasu prasa zagraniczna powtarza wiadomość, iż Niemcy zaproponowały Litwie pakt o nieagresji. "Temps" pisał nawet, że litewski minister Spraw Zagranicznych zakomunikował o takiej propozycji niemieckiej pozostałym członkom ententy bałtyckiej. "Temps" oświadcza, że już dawniej zauważył, iż stosunki lit.-niemieckie pójdą w tym kierunku. Na wytworzenie takiego wrażenia przyczyniła się, według "Temps'a", proniemieckość prasy litewskiej. "Temps" oczywiście myli się, traktując całą prasę litewską jednako. Trudno oczywiście sądzić, czy "Temps" ma słuszną rację pisząc o propozycji niemieckiej pod adresem Litwy, gdyż odpowiedzialni ludzie Niemiec czy Litwy nic nie oświadczyli w tej sprawie.

Gdyby Niemcy istotnie zaproponowały pakt o nieagresji byłoby ze strony Litwy rzeczą nierozsądną odrzucenie tego paktu. Litwie wypadłoby się w zasadzie zgodzić, chociaż nie dlatego by można było po takim pakcie realnie wiele się spodziewać. Przeciwnie dla Litwy w zasadzie są dogodniejsze zbiorowe paki regionalne, aniżeli paki bilateralne. Pierwszy rodzaj paktów propagują Francja, Anglia i Liga Narodów, zaś drugi - Niemcy. Niemcy czują się dostatecznie silne by zmusić sąsiadów do liczenia się z ich wolą. Tę wolę mogą Niemcy najlepiej wyzyskać przy pomocy paktów bilateralnych. Wzięte bowiem pojedynczo żaden sąsiad Niemiec na wschodzie nie może się z nimi równać pod względem potęgi.

Mimo to, byłoby nieracjonalnym wyrzekać się proponowanego paktu o nieagresji. Gdyby Litwini takiej propozycji nie chcieli rozważyć, to Niemcy na forum międzynarodowym mogliby Litwę zaatakować, oskarżając ją o wzniecanie niepokoju i burzeniu pokoju. Litwini chcą z Niemcami dobrych stosunków i jeżeli zgodziliby się na proponowany pakt o nieagresji to dążyliby do tego, by nie był on fikcją i pretekstem do dyktowania woli przez silniejszego. Pakt o nieagresji nie powinien by dawać kontrahentowi Litwy możliwości oddziaływać ani na litewskie życie wewnętrzne i kulturalne. Nie powinien by on stanowić przeszkody w tym by język francuski był podstawowym w litewskich szkołach. Nie powinienby też ten pakt przeszkodzić w rychłym uruchomieniu wydziału teologii ewangelickiej w Kłajpedzie, jak również stanowić pretekstu w maceniu spokoju iładu na obszarze Kłajpedy. W stosunkach z zagranicą ten pakt o nieagresji nie powinien stanowić okazji do niszczenia związku ententy bałtyckiej. Nie powinien ten pakt wciągnąć Litwinów w antysowiecki blok polityczno-militarny. Wprawdzie z ideami komunistycznymi Litwini winni walczyć i będą walczyć, lecz nie znaczący to, by Litwini stali się wrogami Sowietów jako państwa. Sowiety są członkiem Ligi Narodów i dlatego niema sensu kłócić się z tym sąsiadem na korzyść drugiego sąsiada.

Proponowany przez Niemcy pakt o nieagresji nie powinien by jeszcze bardziej naprężyć prawie nieistniejących stosunków Litwy z Polską. Nie powinienby on nadal przeszkodzić Litwinom w porozumieniu z Polską na zaszczytnych warunkach. Szczególnie traktat ten nie powinienby burzyć dobrych stosunków z przyjaciółmi Litwy Francuzami, którzy w sprawie kłajpedzkiej i innych zatargach niejednokrotnie Litwę popierali. Jednym słowem, proponowany pakt o nieagresji nie powinienby być skierowany przeciwko żadnemu z sąsiadów czy przyjaciół Litwy. Nie należałoby śpieszyć z podpisaniem paktu bez wspólnej zgody trzech państw ententy bałtyckiej. Z drugiej strony nie należałoby śpieszyć z tym również dlatego, że warto zaobserwować, czy aby nie zaczną się oziębłać stosunki polsko-niemieckie z chwilą, gdy polepszyły się przyjaźń polsko-francuska. /A-6/.

K r o n i k a .

2/. 10-LECIE PODPISANIA PAKTU O NIEAGRESJI Z SOWIETAMI.
"L.Žinios" z 28.IX.1936 r.: Z okazji 10-lecia podpisania paktu o nieagresji z Sowietami przez premiera i ministra Spr.4agranicznych M.Šležewicziusa, posła litewskiego w Moskwie Bałtruszajtisa i prezydenta ZSSR Kalinina były premier Šležewiczius udzielił wywiadu, w którym charakteryzował znaczenie tego paktu. M.in. oświadczył M.Šležewiczius, iż uważa, że dla Litwy, której nie brak wrogów, jest rzeczą ogromnie ważną posiadanie wśród państw przyjaznych tak wielkiego przyjaciela jak Sowiety /A-9/. P.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ
I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a .

3/. DYMISJA NACZELNEGO REDAKTORA "LIETUVOS AIDASA". "Liet. Žinios" z 28.IX.1936 r.: Redaktor naczelny urzędowego "Lietuvos Aidasa" W.Ąlantas-Jakszewiczius podał się w tych dniach do dymisji. /C-16/. P.

4/. DYMISJA CZŁONKA RADY STANU SZNIUKSZTY. "Liet.Žinios" z 28.IX.1936 r.: Z Rady Stanu na własne żądanie ustąpił p.Szniukszta. /C-16/. P.

5/. PRZEMÓWIENIE PREZYDENTA SMETONY W MUZEUM WOJSKOWYM.
"L.Žinios" z 29.IX.1936 r.: Dnia 27 września w związku z 700-letnią rocznicą bitwy pod Saule Prezydent Smetona wygłosił w Muzeum Witolda Wielkiego przemówienie, w którym m.in. oświadczył, że gdyby Litwa nie była w przeszłości silnym państwem i gdyby nie mogła się oprzeć Zakonowi i jego sprzymierzeńcom, narody bałtyckie może by wyginęły i obecnie nie tworzyły państw niepodległych. Chcąc zachować niepodległość muszą one obecnie zachowywać jedność, podobnie jak dawniej. Są one bowiem zagrożone również obecnie, /C - /P.

6/. LICZBA PRACOWNIKÓW W SAMORZĄDACH. "L.Aidas" z 29.IX.1936 r.: W samorządach na Litwie pracuje obecnie przeszło 4 tys. ludzi, z czego 50% w samorządach gminnych, 25% w samorządach miast I kategorii, 20% w samorządach powiatowych i 5% w samorządach miast drugiej kategorii. /C-23/.

IV. SPRAWY POLSKIE I INNYCH MNIEJSZOŚCI
NARODOWYCH NA LITWIE.

K r o n i k a .

7/. SUKCES SPORTOWY "SPARTY". "Dzień polski" z 28.IX.1936 r.: 27 września w wyniku zawodów o mistrzostwo wioślarskie Litwy "Sparta" kowieńska odniosła świetny sukces, zdobywając na trzy starty 2 pierwsze miejsca i jedno trzecie. Główna nagroda przechodnia w postaci ufundowanego przez Ministerstwo Komunikacji pucharu została zdobyta przez Polaków po raz drugi z kolei. /D-2 /.

X

X

X

